

Logopediepraktijk het Praathuis, Laanzicht 3, 8271JZ IJsselmuiden

Informatie door Roelien van Halsema

Fonemisch Bewustzijn

Vorbereiden op leren lezen en spellen

In groep 2 vallen ze op: de kinderen die poes roepen als de juf ssss-o-k heeft gezegd. Of kinderen die de letters maar niet kunnen onthouden, niet weten met welke letter hun naam begint of wat de laatste letter is van een woord is. Ze lijken niet te begrijpen dat woorden uit klanken bestaan en dat die klanken schriftelijk worden weergegeven in letters.

Deze kinderen hebben een probleem met het fonemisch bewustzijn.

fonemisch bewustzijn: de kennis dat woorden zijn opgebouwd uit klanken
--

Het ontwikkelen van een goed fonemisch bewustzijn is belangrijk voor een oudste kleuter. Straks moet hij of zij immers naar groep drie, waar in hoog tempo letters worden geleerd en ervan wordt uitgegaan dat kinderen begrijpen wat woorden zijn en wat letters zijn.

Op school wordt veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van vaardigheden als begrijpend luisteren, rijmen, het verdelen van woorden in klankgroepen (so-kken) en het 'hakken en plakken' (m-aa-n). Ook worden er al veel letters geleerd. Kinderen bij wie dit nog niet zo goed gaat, krijgen extra aandacht, maar soms is dat niet genoeg. Dan kan de individuele hulp die een logopedist kan bieden, ingezet worden.

Waarom logopedie bij problemen met fonemisch bewustzijn?

De logopedist behandelt kinderen met spraak- en/of taalproblemen. Voor deze kinderen is er een groter risico dat zij problemen krijgen met het leren lezen en spellen. Een logopedist kan een rol van betekenis spelen als het gaat om het verbeteren van het fonemisch bewustzijn. Zij besteedt in individuele behandeling extra aandacht aan de verschillende deelvaardigheden. De kinderen bouwen hierdoor een stevige basis op, waardoor zij meer zelfvertrouwen krijgen en de kans van slagen in groep drie groter wordt.

Wanneer logopedie bij problemen met fonemisch bewustzijn?

Als kinderen ondanks extra oefening op school onvoldoende letterkennis hebben (januari groep 2 minder dan 6, juni groep 2 minder dan 12), als ze in januari nog niet begrijpen hoe je moet 'hakken en plakken', dan is dat een indicatie dat er extra hulp nodig is. Een logopedische onderzoek is geïndiceerd.

Het is belangrijk om extra alert te zijn bij kinderen die tot een risicogroep behoren:

- kinderen die te maken hebben (gehad) met een achterstand of vertraging in de spraak- en/of taalontwikkeling
- kinderen bij wie dyslexie in de familie voorkomt
- kinderen die moeite hebben met het in een vlot tempo benoemen, bijvoorbeeld van kleuren

Waarom niet even afwachten?

Als kinderen met een achterstand naar groep 3 gaan, is deze heel moeilijk in te halen. Tegen de tijd dat een kind een vaardigheid onder de knie heeft, is de groep alweer een paar stappen verder. Voor een kind dat al vroeg niet mee kan komen, is het heel lastig om de achterstand nog in te halen. Vroeg ingrijpen is dus van belang vanwege de langere tijd die deze kinderen nodig hebben om vaardigheden voor het lezen en het spellen aan te leren.

Onderzoek bij de logopedist:

Logopediepraktijk Het Praathuis, Roelien van Halsema, Saskia Verhoef.
Laanzicht 11, 8271JZ IJsselmuiden, Tel: 038-3318132
E-mail: info@praathuis.info
www.praathuis.info

Na aanmelding bij een logopedische praktijk die gespecialiseerd is in het behandelen van kinderen met problemen in het fonemisch bewustzijn, wordt er een logopedisch onderzoek gedaan. De fonologische ontwikkeling wordt in kaart gebracht. Als deze ontwikkeling niet voldoende is, kan er worden bekeken of de problematiek onderdeel uitmaakt van een groter spraak/taalprobleem. In het kader daarvan kan er nog uitgebreider onderzoek plaatsvinden naar bijvoorbeeld de semantische ontwikkeling (woordenschat), het grammaticale niveau (zinsbouw en vervoegingen) of het taalbegrip.

Behandeling bij de logopedist

De logopedist besteedt in de individuele behandeling extra aandacht aan de verschillende deelvaardigheden van het fonemisch bewustzijn. Het kind krijgt meer gerichte individuele aandacht, afgestemd op de problematiek. Ook zijn er adviezen voor ouders om hun kind thuis optimaal te stimuleren. De behandeling wordt vergoed door de zorgverzekeraar.

